

POSICIONAMENT RESPECTE DE LES SITUACIONS DE RECONeixEMENT DE L'ASSIGNATURA D'EDUCACIÓ FÍSICA A L'ESO I AL BATXILLERAT PER A ALUMNES AMB DEDICACIÓ SIGNIFICATIVA O INTENSIVA A L'ESPORT.

Exposició de la situació

El Col·legi, com a veu i representant del col·lectiu de professors/es d'Educació Física, ha estat alertat repetidament i insistentment els darrers anys d'una situació anòmala que afecta directament el dret a l'educació, i més concretament el dret a l'assignatura d'Educació Física a l'ESO i al batxillerat, d'aquells alumnes que tenen una dedicació significativa o intensiva a l'esport.

El Departament d'Educació sempre ha considerat els alumnes amb dedicació significativa a l'esport aptes per rebre plans de suport individualitzats (PI), així com també amb possibilitat del reconeixement (també conegut com a exempció) de l'assignatura d'Educació Física.

En les darreres publicacions de concreció i desenvolupament del currículum competencial i orientació educativa a l'ESO i al batxillerat, aquest concepte ha estat modificat substancialment (vegeu annex 1).

Si bé és cert que la possibilitat de reconeixement de la matèria en Educació Física sempre ha estat possible per a aquells alumnes amb dedicació significativa a l'esport, aquesta pràctica era molt anecdòtica i gairebé inexistent.

En les antigues "instruccions d'inici de curs" no quedava prou clar què significava exactament "realitzar el reconeixement de l'assignatura de l'Educació Física", és a dir, quina qualificació s'hi havia de posar..., així que la majoria de centres elaboraven PI de la mateixa manera que ho feien amb la resta d'assignatures, sempre amb l'objectiu d'adaptar el currículum a l'alumne i donar suport a la compaginació dels estudis i la seva carrera esportiva (entrenaments, competicions, concentracions...).

En la darrera publicació de concreció i desenvolupament del currículum competencial i orientació educativa a l'ESO (data 19/07/18), el Departament estableix clarament en el punt 3.4.2 b): "(...) *El reconeixement de la matèria Educació Física implica que no té qualificació ni computa a l'efecte del càlcul de la mitjana; a les actes cal indicar «Convalidat» (...)*".

També es percep un canvi en la consideració d'alumne amb dedicació significativa a l'esport. Anys endarrere només ho eren aquells que formaven part del programa de tecnificació (ARC) del Consell Català de l'Esport. Més tard s'hi van incloure aquells alumnes que, tot i no formar part del programa ARC, podien justificar una dedicació intensiva a l'esport (no es concretava cap quantitat d'hores). En el curs 2014-15 el Departament concreta la dedicació intensiva en 9 hores o més de dilluns a divendres, i un certificat de la federació esportiva corresponent és suficient per a l'acreditació.

L'evolució constant d'aquesta norma, així com el coneixement creixent entre les famílies i les direccions dels centres educatius està comportant que molts alumnes sol·licitin als centres educatius el reconeixement (també dit exempció) de l'assignatura d'Educació Física, en entendre erròniament que la pràctica intensiva d'un esport es tradueix en l'assoliment automàtic de les competències d'aquesta matèria (vegeu annex 2. *Educació Física ≠ esport*).

Proposta de modificació de les directrius de reconeixement de la matèria d'Educació Física a alumnes amb dedicació significativa i dedicació intensiva a l'esport

Per tot això exposat, el COPLEFC proposa al Departament d'Educació, com a màxim responsable de garantir l'assoliment de totes les competències educatives dels alumnes en totes les seves etapes educatives, una modificació en les directrius de reconeixement de la matèria de l'Educació Física a alumnes amb dedicació significativa a l'esport.

Sense que aquests perdin el dret a rebre les mesures adients per garantir la compaginació de la seva carrera esportiva, també se'ls de garantir l'assoliment del currículum escolar obligatori i la seva plena integració en el sistema educatiu, així com en la vida social i laboral, tant durant la seva pràctica esportiva, així com després d'aquesta.

Sense obviar els grans beneficis inherents a la pràctica de l'esport per a aquells alumnes que tenen una "dedicació significativa a l'esport", cal ser conscients que aquests no són suficients per a l'assoliment de **totes les competències** de la matèria d'Educació Física descrites al currículum (vegeu annex 3. *El currículum de l'ESO i el batxillerat. Matèria Educació Física*).

A diferència dels reconeixements que es poden atorgar a la simultaneïtat amb estudis de música o de dansa, la pràctica significativa d'un esport és una activitat realitzada fora d'un entorn educatiu, sense garanties docents, avaluadores...

Concreció de la proposta:

- Suprimir la possibilitat de reconeixement de la matèria d'Educació Física a l'ESO i al batxillerat a aquells alumnes amb dedicació significativa o amb una dedicació intensiva a l'esport.
- Realitzar l'elaboració de plans de suport individualitzats (PI) en totes les matèries, incloent-hi l'Educació Física, a l'ESO i/o al batxillerat **únicament a aquells alumnes amb dedicació significativa a l'esport que pertanyin al programa de tecnificació ARC o bé que hagin estat degudament reconeguts com a esportistes d'alt nivell (DOGC i BOE).**
- No realitzar en cap cas plans de suport individualitzats (PI) de suport a alumnes que tinguin una dedicació intensiva a l'esport de 9 o més hores de pràctica, entenent que aquests no formen part d'un programa de tecnificació esportiva amb garanties professionalitzadores.
- Per a aquells centres educatius que no pertanyin a la xarxa de centres educatius d'especial atenció a la pràctica esportiva, caldrà elaborar, si s'escau, orientacions de com realitzar adequadament els PI de l'assignatura d'Educació Física a l'ESO i/o el batxillerat, segons el cas.
- Mantenir a l'actual normativa la directriu que aquells alumnes que per motiu de participació en torneigs, competicions o finals esportives que impliquin una absència al centre educatiu superior a 15 dies de forma continuada, el centre ha d'establir un PI que faciliti compaginar la pràctica esportiva amb l'activitat acadèmica. I fer extensiva aquesta possibilitat als alumnes de batxillerat (actualment no prevista).

Barcelona, maig de 2019

ANNEXOS: ARGUMENTACIÓ

ANNEX 1

1. Marc normatiu esportistes alt nivell

- [Real Decreto 971/2007, de 13 de julio, sobre deportistas de alto nivel y alto rendimiento](#)
- [DECRET 337/2002, de 3 de desembre, sobre l'alt rendiment esportiu](#) en el qual s'estableixen els drets i les obligacions dels esportistes d'alt nivell; concretament a rebre suport acadèmic permanent i facilitats d'adequació dels estudis a l'entrenament.

2. Marc normatiu organització i gestió de centres Departament Educació

- Documents per a l'organització i la gestió dels centres. [Concreció i desenvolupament del currículum competencial i l'orientació educativa a l'ESO. Concreció i desenvolupament del currículum del batxillerat](#)
  - Els centres d'ESO i batxillerat que pertanyen a la xarxa de centres educatius d'especial atenció a la pràctica esportiva poden desenvolupar projectes de centre que inclouen adaptacions del currículum de la matèria d'Educació Física i/o de matèries específiques per a alumnes amb dedicació significativa a l'esport.
  - Als centres de l'ESO que no pertanyen a la xarxa de centres educatius d'especial atenció a la pràctica esportiva
    - l'assignatura d'Educació Física pot ser "convalidada" per a aquells esportistes que figuren al programa de tecnificació (ARC) de la federació catalana corresponent, així com també aquells alumnes que justifiquin una dedicació intensiva a l'esport de 9 hores setmanals o més.
    - aquells alumnes que per motius de participació en torneigs, competicions o finals esportives que impliquin una absència al centre educatiu superior a 15 dies de forma continuada, el centre ha d'establir un PI que faciliti compaginar la pràctica esportiva amb l'activitat acadèmica.

Als centres de batxillerat que no pertanyen a la xarxa de centres educatius d'especial atenció a la pràctica esportiva, l'assignatura d'Educació Física i/o de les matèries específiques pot ser "convalidada" per aquells esportistes que figuren al programa de tecnificació (ARC) de la federació catalana corresponent.

ANNEX 2. Educació Física ≠ Esport

- Atenent a les definicions conceptuals dels dos termes:
  - o **Educació Física.-** És l'experiència d'aprenentatge planificada, progressiva i inclusiva que forma part del currículum en les diferents etapes educatives. En aquest sentit, l'Educació Física actua com a punt de partida d'un compromís amb l'activitat física i l'esport al llarg de la vida. L'experiència d'aprenentatge que s'ofereix als nens i joves mitjançant les classes d'Educació Física ha de ser apropiada per ajudar-los a adquirir les habilitats psicomotrius, la comprensió cognitiva i les aptituds socials i emocionals que necessiten per seguir una vida físicament activa.
  - o **Esport.-** És qualsevol forma d'activitat física que a través de la participació casual o organitzada promou el moviment o la millora de la salut física i mental, tot fomentant les relacions socials i/o l'obtenció de resultats en competicions de qualsevol nivell. Generalment s'utilitza per fer referència a una activitat física reglamentada i competitiva estructurada sota el paraigua d'uns estaments o institucions que regeixen la seva pràctica dins la societat.
- A les directrius que estableix el currículum d'Educació Física a l'ESO i al batxillerat, en els quals es posa de manifest que la matèria d'Educació Física es compon de diverses àrees competencials més enllà de la que és específicament l'esportiva (vegeu annex 3).

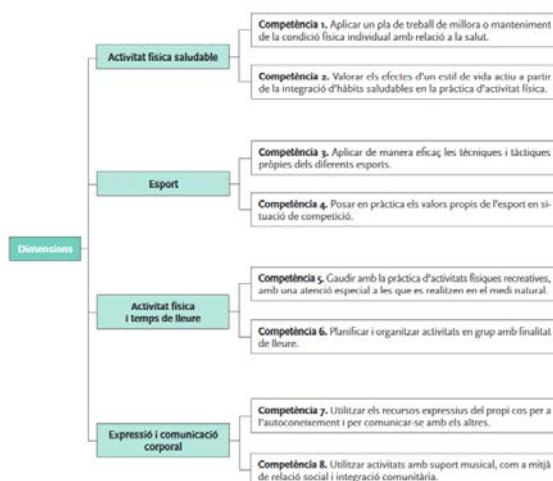
ANNEX 3. El currículum de l'ESO i el batxillerat. Matèria Educació Física

1. El currículum de l'EF a l'ESO

a. Les competències bàsiques de l'àmbit de l'educació física (+info)

1. Les vuit competències de l'àmbit d'Educació Física, concretades en el Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria, s'agrupen en les quatre dimensions: **activitat física saludable; esport; activitat física i temps de lleure; i expressió i comunicació corporal**, que tenen una orientació de salut, competitiva, ludicorecreativa i estètica, respectivament.

Competències bàsiques de l'àmbit de l'educació física

- **Dimensió activitat física saludable.** Aquesta dimensió s'orienta cap a l'activitat física com a eina de millora de la salut. Les dues competències que es presenten han de servir per marcar les pautes d'un estil de vida actiu i no sedentari.
- **Dimensió esport.** En la dimensió esportiva es treballen els aspectes comuns dels esports individuals, d'adversari i col·lectius més habituals, i que són aplicables a situacions escolars. Cal entendre que l'orientació que ha de tenir la dimensió esportiva en el currículum de l'ESO és del nivell d'iniciació esportiva, i no pas de perfeccionament.
- **Dimensió activitat física i temps de lleure.** En aquesta dimensió, l'activitat física pren una finalitat lúdica i recreativa. Així, les activitats que es realitzin tindran per objectiu la diversió i no pas la correcció tècnica o l'eficàcia. Es busca motivar els alumnes cap a la pràctica d'activitat física mitjançant les emocions plaents (fonamentalment satisfacció psicològica

individual i relacional) i així facilitar la futura pràctica d'activitat física més enllà de l'escolarització obligatòria.

- **Dimensió expressió i comunicació corporal.** Gran part de la comunicació entre persones està associada a l'anomenada "comunicació no verbal". A l'Educació Física cal treballar activitats motrius que ajudin a millorar aquesta comunicació formant els alumnes en un ús correcte, i conscient, de les tècniques corporals de comunicació (expressió corporal).

b. Els continguts clau de les competències

1. Per a l'àmbit de l'Educació Física s'han establert **tretze continguts clau (CC)**, que es distribueixen en funció de la seva relació amb cada competència. També es relacionen continguts clau de l'àmbit digital (CCD).

Educació física

Continguts clau de les competències

Continguts clau	Competències							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Qualitats físiques.								
2. La sessió i el pla de treball.								
3. Hàbits de salut.								
4. Estereotips del cos i de gènere en els mitjans de comunicació.								
5. Esports individuals.								
6. Esports d'adversari.								
7. Esports col·lectius								
8. Valors i contravalors de la societat aplicats a l'esport.								
9. Activitats en el medi natural.								
10. Esport per a tothom.								
11. Comunicació i llenguatge corporal.								
12. Ritme i moviment.								
13. Esport i gènere								

2. L'ensenyament i l'aprenentatge d'Educació Física a l'etapa de l'educació secundària obligatòria s'ha de fonamentar en el treball d'aquelles competències relacionades amb el cos i la seva activitat motriu que contribueixen al desenvolupament integral de la persona i a la millora de la qualitat de vida. **La matèria d'Educació Física té com a principal finalitat el coneixement i el desenvolupament del propi cos, la reflexió sobre el sentit i els efectes de l'activitat motriu, la interiorització d'hàbits saludables, regulars i continuats, i el fet de sentir-se bé amb el propi cos, cosa que millora l'autoconcepte i l'autoestima.**
3. Des de l'àmbit de l'Educació Física, a més del coneixement i la valoració dels efectes positius de la pràctica d'activitat física, igual que des d'altres matèries i de manera transversal, cal promoure reflexions crítiques envers el model de cos que socialment es presenta com a ideal i dels possibles efectes contraris per a la salut derivats d'una mala pràctica de l'activitat física. **L'Educació Física ha de tenir una finalitat educativa que integri salut, esport, recreació i**

expressió, de manera que els alumnes accedeixin a un coneixement més complet del seu cos, sempre a través del moviment i de la pràctica. En l'Educació Física cal fer més èmfasi en els continguts d'aplicació (pràctica) que a la teoria. Així, sempre que sigui possible, es recomana l'ús de metodologies que permetin a l'alumne aproximar-se als continguts conceptuals de manera associada a la pràctica i aprofitar, si cal, el temps no lectiu per completar els aspectes més teòrics, mitjançant treballs escrits i lectures amb la finalitat d'incrementar el temps de pràctica en l'horari lectiu.

2. El currículum de l'EF al batxillerat

- (...) En el batxillerat es tracta de fer un pas més cap a l'autonomia de l'alumnat en la planificació, gestió i pràctica de l'activitat física, així com en la comprensió del món en què vivim, des d'una perspectiva holística de les activitats físiques i esportives que compregui l'aspecte físic i biològic, l'aspecte social i l'aspecte psicològic i emocional, amb la finalitat d'adquirir un estil de vida saludable.
- Les competències que l'alumnat ha d'adquirir en el marc de la matèria d'Educació Física al batxillerat es poden sintetitzar en tres: la competència en el domini corporal i postural; la competència en l'adquisició d'un estil de vida saludable i la competència en l'ocupació activa del temps de lleure.
  - **La competència en el domini corporal i postural** implica l'autoconeixement, el desenvolupament de les pròpies capacitats físiques, la utilització de les habilitats i destreses motrius en diferents situacions i medis, l'expressió i l'autocontrol corporals i la capacitat per gaudir de l'activitat física.
  - **La competència en l'adquisició d'un estil de vida saludable** comporta el coneixement, la valoració i la pràctica dels hàbits saludables, així com el reconeixement dels riscos que impliquin els hàbits no saludables.
  - **La competència en l'ocupació activa del temps de lleure** permet la relació respectuosa de la persona amb el medi social i natural, ja que comporta l'aprofitament, l'organització i la gestió de l'activitat física com a recurs d'ocupació del temps lliure i facilita també la interiorització dels hàbits saludables a la vida quotidiana en general.
- La matèria d'Educació Física contribueix al desenvolupament de les competències generals del batxillerat, especialment de la competència comunicativa, la competència personal i interpersonal i la competència en el coneixement i interacció amb el món.